

Milan Natek – osemdesetletnik

Sredi letošnjega poletja je dopolnil 80 let Milan Natek. Jubilantovo znanstveno pot je pred 20 leti v Geografskem vestniku orisal Drago Meze, ki je poudaril, da je Milan Natek eden »... najplodovitejših slovenskih geografskih piscev ...« in zaključil z željo »... da bi še naprej slovenski geografiji dajal vsaj toliko, kot ji je doslej, vemo pa, da je bilo tega zelo veliko ...«. Že bežen pogled na Natkovo bibliografijo zadnjih dveh desetletij nam pokaže, da se je ta želja večkratno izpolnila. Milan Natek je v zadnjih letih dela na Geografskem inštitutu Antona Melika Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, na katerem je bil med letoma 1992 in 1994 tudi upravnik, napisal obilo sintetičnih znanstvenih razprav, kot v prejšnjih letih pa je bil tudi vestni kronist geografskih dogodkov, poročevalec o novih geografskih knjigah in revijah ter pisec številnih enciklopedičnih gesel. V tem zapisu bom omenil le izbrana Natkova dela zadnjih 20 let, vseh niti naštetih ni mogoče. O Natkovem ustvarjalnem delu v tem času nas prepriča že bežen pogled na njegovo bibliografijo, ki samo v razdobju po letu 1993 obsega več sto enot.

Jeseni leta 1993 je potekalo 16. zborovanje slovenskih geografov v Natkovi rodni pokrajini, v Spodnji Savinjski dolini. Milan Natek je predaval o sestavinah prebivalstvene rasti v savinjskih občinah; demogeografske raziskave so bile nasploh stalnica v Natkovi znanstveni karieri. Po isti metodologiji je prikazal prebivalstveno rast Spodnjega Podravja na naslednjem zborovanju geografov leta 1996 na Ptuj; obe razpravi nam omogočata zanimivo primerjavo med pokrajinama. Udeležencem zborovanja v Celju pa nam je ostalo v spominu predvsem njegovo vodenje po Savinjski dolini med Celjem in Ljubnim, kjer je pokazal svoj odličen čut za regionalnogeografski prikaz pokrajine, ko smo ob njegovih razlagah lahko začutili povezavo med človekom in njegovim naravnim okoljem tudi v luči sprememb tega odnosa v različnih zgodovinskih razdobjih. V tem času smo slovenski geografi pripravljali regionalno-

MATEJ GABROVEC

Slika: Milan Natek pri Matkovem škafo julija 1995.

geografsko monografijo Slovenije. Milan Natek je za to knjigo (Slovenija – pokrajine in ljudje) predstavil dve regiji: Savinjsko ravan ter Ložniško in Hudinjsko gričevje. Ob branju teh besedil občudujemo Natkov čut za povezovanje naravnih in družbenih dejavnikov pri interpretaciji obravnavanih pokrajin. Milan Natek je bil v vsej svoji znanstveni karieri med geografi najbolj vesten pisec gesel v različnih enciklopedijah in leksikonih. Tako je za Krajevni leksikon Slovenije, ki izšel leta 1995, pripravil opise vseh naselij v takratni občini Žalec, ki jih je bilo takrat več kot 100. Bil je tudi stalen pisec gesel v Enciklopediji Slovenije, kjer je samo od leta 1993, to je od 7. do 16. zvezka, pripravil več kot 50 gesel. Kot avtor slovarskih člankov je sodeloval tudi pri Geografskem terminološkem slovarju in tudi pri Slovenskem etnološkem leksikonu. V devetdesetih letih preteklega stoletja je Milan Natek aktivno sodeloval tudi pri pripravi Geografskega atlasa Slovenije. Zanj je pripravil poglavje o kmečkem prebivalstvu, v katerem je združil svoje znanje na področju prebivalstvene in agrarne geografije.

Kot je bilo že poudarjeno, Milan Natek v svojem geografskem raziskovanju nikoli ni bil ozko usmerjen. V njegovem opusu sicer res prevladujejo družbenogeografske vsebine, vendar pa je posegal tudi na področje fizične geografije. Pogosto se je namreč lotil proučevanja naravnih nesreč. Posebej bi izpostavil njegovo razpravo o poletnem neurju v porečju Bolske leta 1994, ki je izšla v Geografskem zborniku leta 1995. Članek je zasnovan mnogo širše kot bi lahko pričakovali glede na naslov. Opisane niso le posledice takratnih neurij, temveč so podrobno analizirani fizičnogeografski dejavniki, ki vplivajo na pogostost poplav in plazov v tem porečju. Podrobno je analizirana rečna mreža s strmci potokov ter geološki in podnebni dejavniki. Na drugi strani so proučene prebivalstvene in gospodarske razmere, poseben poudarek pa je na posestni sestavi in drugih značilnostih kmetijskih gospodarstev v porečju. V delu se ni omejil le na neurje v letu 1994, ampak ga je postavil v zgodovinski kontekst in ga primerjal s podobnimi dogodki v predhodnih 200 letih. Študija bi tako lahko služila kot zgledna strokovna osnova za celovito upravljanje porečja.

Poleg strokovnih in znanstvenih objav se je Milan Natek odlikoval kot vesten kronist geografskih dogodkov ter poročevalec in recenzent številnih geografskih del. Samo v zadnjih 20 letih ima s tega področja več kot 150 objav. Ocenjeval je nove geografske knjige in nove številke revij, geografje pa nas je obveščal tudi o publikacijah sorodnih strok, med katerimi naj posebej omenim etnološka dela. Spomnil se je obletnic številnih svojih kolegov in jim posvetil zapise tako v geografskem tisku kot v dnevnih časopisih in drugih revijah. Vseskozi je bil aktiven tudi v stanovski organizaciji – Zvezi geografskih društev Slovenije (sedanji Zvezi geografov Slovenije), kjer je opravljal različne funkcije. Zveza geografskih društev Slovenije mu je leta 1998 podelila zlato plaketo, leta 2001 pa Melikovo priznanje za vrhunske dosežke v znanstvenem delu.

Milan Natek je sicer že dobro desetletje v pokoju, vendar pa ostaja ves čas aktiven na strokovnem področju. Tako je na primer še v letošnjem letu sodeloval pri dokumentarnem filmu o Libojah, ki predstavlja rudarsko dediščino na obrobju Savinjske doline. Slavljencu želimo v prihajajočih letih obilo zdravja in veselja do pisanja.

Matej Gabrovec

Konferenca projekta CHERPLAN
Cetinje, Črna gora, 17. 4. 2013

Aprila je v nekdanji prestolnici Črne gore – Cetinju – potekala vmesna konferenca projekta CHERPLAN (<http://www.cherplan.eu/>), ki se ukvarja z upravljanjem območij s kulturno dediščino. Rdeča nit konference je bilo učinkovito upravljanje območij: okoljsko načrtovanje, sistemi upravljanja, problematika kulturnega turizma. Omenjene vsebine je zaokrožil niz okroglih miz, posvečenih dediščini in trajnostnemu razvoju, ekonomskim potencialom dediščine ter učinkoviti rabi energije v procesu revitalizacije območij s kulturno dediščino.

Ker so tovrstna območja prostor delovanja številnih dejavnosti in življenjsko okolje prebivalcev, zahteva njihova revitalizacija stalno vključevanje deležnikov prek participativnega procesa; sodelovanje